

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens Quæstiones à XXVII. vsque ad LXIV. & à Quæstione CVI.
vsque ad CXIV.

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1620

Vera opinio. c. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-81000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-81000)

DISPUT. CCXLI.

An voluntas demonum ita sit deprauata,
vt nullum bonum opus, etiam mo-
rale, possit velle?

Non posse demones aliquod bonū morale operari plerique
probabiliter autumant. cap. 1.

Rationes aureoli & Nominalium, quibus predicta senten-
tia probari solet. cap. 2.

Tres alie rationes eiusdem opinionis. cap. 3.

Optimavatione predicta sententia confirmatur. cap. 4.

Diluuntur argumenta Scoti. cap. 5.

CAPVT I.

Non posse demones aliquod bonum morale operari, pleri-
que probabiliter autumant.

Quamuis demoni denegata sit gratia voca-
tionis, qua ad Deum conuertatur, vt præce-
denti disputatione monstratum est, posset nihilo-
minus manere potes ad alia opera bona moralia,
quæ ordinis naturalis esse dicuntur, & secundum
omnem circumstantiam necessariam. Quocirca
noua restat controuersia, an demon ita sit in om-
ni genere peccati obfirmatus, vt nullum omnino
bonum morale secundum omnem circumstan-
tiam operari possit: in qua etiam Scholastici no-
stri diuisi sunt. Scotus in 2. d. 7. q. 1. §. Restat nunc dicere
et q. 3. in reportatis in eadem dist. Bassolis in 2. d. 7. q. 1.
ar. 1. Durand. q. 2. num. 12. affirmant, posse quidem
Angelum damnatum bonum aliquod morale ex
omni circumstantia operari: nec oppositum satis
probatum habere. Addunt nihilominus
Scotus q. illa 1. §. Quantum ergo ad istum, & Bassolis loco
allegato, demonem propter ingentem eius mali-
tiam nunquam bene operari. Sed circa quæstio-
nem facti nihil omnino docet durandus.

Hæc opinio probatur primum, quoniam opus
morale ex omni circumstantia morale bonū, non
est supra facultatem naturalem Angeli: atqui na-
turales facultates in demonibus integræ manse-
runt, vt articul. 1. huius quæstionis ex Dionysio
notauimus: ergo poterit demon aliquod bonum
morale facere. Quinimod ex hoc eodem principio
possumus virgere aduersarios, & probare: non so-
lum posse demones operari bonum morale, sed
etiam aliquod nonnunquam operari. frustra enim
videtur potentia, quæ infinito tempore non est
habitura actum. Si ergo demones habent naturā
potentiam operandi bonum, non possunt infini-
to tempore, quo eorum damnatio durabit, om-
ni bono opere carere. Deinde probatur saltem,
demonem non semper & continuo peccare: quia
in potestate voluntatis libera est, suspendere om-
nem actum: ergo demon cum libera voluntatis
sit, cessare potest ab omni actu ac proinde pro a-
liquo tempore à peccato cessare, cessando ab ope-
re: neque n. peccatum esse potest sine opere, nisi
pure omissionis: hoc autem non contingit in dæ-
monibus, quia raro, aut nunquam præcepto ali-
quo affirmatio obligantur.

Plerique vero Scholasticorum multo probabi-
lius affirmant; demonem non posse bonum ali-
quod morale ex omni circumstantia operari. Di-
xi ex omni circumstantia bonum: nam posse dæ-
monem facere bonum ex circumstantia aliqua
deprauatum omnes fatentur. Ita docent Antisio-
dorenses.

penitentiam. Compungi ad penitentiam, apud
Isidorum, videtur esse primus motus non delibe-
ratus compunctionis, natus ex sancta cogitatione
in quo gratiam operantem, seu præuenientem
esse diximus disputatione 88. ideo igitur inquit I-
sidorus, Angelum non penitere peccatorum, nec
veniam eorum petere: quia non compungitur,
hoc est, non præuenitur gratia Dei.

Hoc eodem sensu intelligendus est Prosper 1. li-
bro de vita contemplatiua c. 3. ubi inquit, demonem
amississe & voluntatem redendi, & facultatem,
nempe per facultatem intelligens non naturam
potentiam voluntatis (hæc enim integra mansit,
vt in hac q. ar. 1. ex Dionysio notauimus) sed facul-
tatem & virtutem, quam præbet gratia præue-
niens: sicut etiam dixit Fulgentius lib. de incarnatione
s. 12. primum parentem nostrum peccato suo a-
mississe facultatem cogitandi ea, quæ ad Deum
pertinent.

Hæc eadem causa est Animabus à corpore se-
paratis, ob quam ad penitentiam conuerti non
possunt. Quam ob rem libenter prætermitto mul-
ta quæ recentiores comminiscuntur, vt explicant
peculiarem aliquam rationem in animabus esse,
quæ Angelis non conueniat. Neque enim video,
qua ratione animæ hanc impotentiam contrahant
ex aliquo actu in hac, vel in alia vita elicitio: quod
eisdem rationibus manifestum est, quibus proba-
ui, in Angelis id non fieri.

Quod vero ait Caiet. in hoc articulo animas sepa-
ratas per primum actum mereri suam obstinatio-
nem, hoc est, impotentiam à peccato resurgendi,
mereri, inquam, non tanquam in via, sed tanquam
in termino, sicut dixerat de angelis q. 63. artic. 5.
iam satis à nobis impugnatum disputatione 128.
capit. 7. & quidem de animabus existimo expre-
sum esse in Scriptura, solum in hac vita quamdiu
sunt in corpore mereri, cum Scriptura dicat se-
cunda ad Corinthios 5. vnumquemque receptu-
rum in alia vita præmium, aut supplicium, prout
gessit in corpore.

Verum quærat aliquis, vtrum Deus denegat
demonibus sanctam cogitationem ad peniten-
tiam efficacem, quam congruam appellauimus
88. an etiam, non congruam, quæ solum sufficiens
est, sed effectum non habitura. Si dicamus con-
cedi quidem sufficientem, sed negari solum effi-
caciem & congruam, videmur consistere æqua-
lem statum demonum, & hominum reprobo-
rum in hac vita intra certam periodum, nam cer-
tum est, pro aliquo tempore extremo vitæ repro-
bis non cœdi vocationem efficacem, sed solum
sufficientem. Respondeo, etiam si diceremus,
concedi cogitationem sufficientem demonibus,
sicut & reprobis in extremo vitæ tempore, nihilo-
minus non esse eundem statum vtrorumque: vt se-
quenti disp. videbimus. Cæterum si loquamur de
cogitatione ad penitentiam, quæ sit ordinis su-
pernaturalis, verius multo existimo, demonibus
nec minimam talem cogitationem concedi. Me-
fentur enim carere omni auxilio gratiæ etiam mi-
nimo, nec est eadem ratio, vt concedatur dæmo-
nibus, siquidem & reprobis hominibus in hac
vita conceditur: his enim datur, vt Deus iustifice-
tur, cum iudicabitur: quæ ratio in demonibus
locum non habet.